

Móra Ferenc, a könyvtáros

A nyár folyamán az egész ország megünnepelte a húsz éve halott Móra Ferenc születésének 75. évfordulóját. Szegeden, ahol Móra Ferenc életének java-részét töltötte, a Móra Ferenc Múzeum és a Somogyi Könyvtár »A Daru-utcától a Móra Ferenc-utcaig« címmel kiállítást is rendezett ebből az alkalomból. A szegedi ünnepségnek két másik maradvány emléket is köszönhet a magyar irodalom és könyvtárügy: Csongor Győző Móra-bibliográfiáját és Bóday Pál tanulmányát a könyvtáros Móra Ferencről. A Könyvtáros megemlékezett már az előb- biről, a másikat szeretném most ismer- tetni.

Bóday tanulmányából megtudjuk, hogy a szegedi Somogyi Könyvtár veze- tője, az országosan ismert haladószellemű író, könyvtárosi munkáját főhivatásnak tekintette. Komoly önképzéssel, a fővá- rosi, és — amikor módja volt rá — a kül- földi könyvtárak látogatásával és az ott végzett munka megfigyelésével tudós könyvtárossá képezte magát és a Somo- gyi Könyvtárat, kezdettől fogva olyan modern és haladó szellemben vezette, amilyenre az ő korában alig volt példa.

A szerző nem ismerte Mórát, honnan merítette tehát tanulmánya anyagát? Bár Móra irodalmi munkáiban igen sok- szor szól magáról, kedves dolgokat mond el családi életéről, pompás epizódokat régészeti munkásságáról, könyvtárosi működéséről aránylag kevésszer emlé- kezik meg. Egyik jelentős forrása Móra Ferenc munkásságának az a kérdőív, melyet egy emberbaráti társaság, a »Felnöttek Világszövetségének Nemzet- közi Könyvtári Bizottsága« küldött a világ könyvtárosainak, illetve a válasz, melyet Móra erre a kérdőívre 1931. áp- rilis 30-án nyújtott be. Az időpont tehát a magyarországi faszizmus kellős kö- zepe. Könyvtárosok számára izgalmasan érdekes mindaz, amit Móra a válaszok- ban ír. Szavaiból modern szellemű, tu- dós könyvtáros alakja bontakozik ki.

Móra nem félti a könyveket az olvasó- tól, hanem igyekszik az olvasóközönsé- get különféle módszerekkel becsalogatni a könyvtárba. »Minden vasárnap közzé- tettem a helyi sajtóban az újonnan be- szerzett könyvek jegyzékét és az új könyveket leraktam az olvasó egyik asz-

talára, hogy »nézegetni« lehessen. Alki odáig jutott, hogy könyvet nézeget, az már olvas is. Minden hivatalos nyűgön tágítottam, amennyire a könyvtári sza- bályzat és a könyvtári bizottság engedte.« A könyvtári bizottság pedig nem mert Móra telkintélyével szembehelyezkedni.

Megállapítja Móra azt is, hogy a »so- ciológiai könyvek olvasása a háborúelőtti időkhöz képest meglehetősen háttérbe szorult.« Ez nem meglepő a faszizmus fénykorában, amikor ezek a könyvek kommunista könyveknek számítottak. Senki sem merete nyíltan a könyvtári ol- vosóteremben olvasni őket. Pedig azelőtt »a magántisztviselők legkedvesebb stu- diuma volt« — szögezi le Móra. Azé a rétegé, amely a munkásosztály után a legerősebben függött a tőkétől.

Móra a Somogyi Könyvtár alapítóle- velének határozott tilalma ellenére a könyvkölcsönzés szükségességét hirdet- te, mint ahogy minden idők nagy könyv- tárosai tették.

Figyeljük, mit mond Móra a könyv- tárosképzésről: az egyetemi végzettségét nem száll különösebben síkra, nem tartja elegendőnek. »Egy nagy intelli- genciájú, nagy olvasottságú, jószemű, a közönséggel bánni tudó ember sokkal al- kalmasabb könyvtáros, mint az olyan dr. philosophiae (bölcész doktor — a szerk.), akinek egyoldalú műveltsége van, vagy nem szereti a könyveket és belső ösztön nélkül, csak kenyérkereset- ből látja el hivatalát. Persze ez a felfo- gás nem azt jelenti, hogy az egyetem fe- lesleges, hanem csak azt, hogy magában nem elég. Erre a pályára külön könyv- tárosi tanfolyamon kellene képesíteni a tisztviselőket az egyetem alatt, vagy az egyetem után. Természetesen a tanfo- lyam alatt nem kéthetes kurzusokat ér- tek, a sörözéssel, mint főtárggyal. Sok gyakorlatot és kevesebb elméletet.«... »Amikor a Somogyi Könyvtárhoz kerül- tem — mondja tovább — azon kezdtem, hogy három évig nem mentem szabad- ságra, hanem arra használtam nyári szü- netemet, hogy a könyvtárban — akkor 70 000 kötetes volt — minden könyvet a kezembe vettem, megnéztem, személyes ismeretséget kötöttem vele. S könyvet nem címtároztam soha anélkül, hogy át ne lapoztam volna. S ennek a felkészü-